№ 4 (33) Чэцьверг 10-га лютага, 1927 г. м. Вільня Год II

Бе[illegible]рускае Слова

Wilno
Uniwersytecka 9
„Przegląd Wileński"

Выходзіць раз у тыдзень Цана нумару 20 грош.

Нацыянальнае адраджэньне.—Тэр[illegible]я і культурна-нацыянальная аутаномія.—Зямля сялянам на падставе уласнасьці.—Шырокі дэмократызм.—Барацьба з комунізмам.—Нацыянальная царква.—Краевая згода.—Далучэньне Усходняй Беларусі да Заходняй.

Падпісная цана на 1 месяц 1 зл.
„ „ „ 3 „ 2 зл.
Заграніцу ўдвая даражэй.

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі: Wilno ul. Fabryczna 39.
Рэдакцыя адчынена ад 12—2 гадз. штодня апрача сьвятаў.

Цана абвестак: перад тэкстам—20 гр.
„ сярод тэксту —25 гр.
„ на апош. стар.—10 гр.
за радок нонпарэля.

Сьв. П.

АНТОН МІКАЛАЕВІЧ

ПІНЧУК-ПІНКЕВІЧ

старшыня Несьвіскага Сэкрэтарыяту Б. Н. Рады

памёр 29 студня у Несьвіжы,
аб чым з жалем паведамляе сваіх сябраў і прыхільнікаў

Беларуская Нацыянальная Рада.

Зьезд расейцау у Львове.

2 лютага г. г. адбыўся ў Львове зьезд склікаьы „Расейскім Народным Аб'еднаньнем", на чале каторага стаіць пасол Н. Серэбранікаў.

Паводле газэты „За Свабоду" на зьезд прыбыла 350 чалавек, з якіх две трэціх складалі галічанскія расейцы, а адну трэцюю расейцы з ўсходніх крэсаў Польшчы. Складалі зьезд пераважна прадстаўнікі інтэлігэнцыі, расейскіх студэнтаў, буйных абшарнікаў з усходніх крэсаў Польшчы і прадстаўнікі галіцка-расейскага сьвянства. Зьезд гэты выявіў свае две характэрныя рысы: 1) што расейцы нічаму не навучыліся і ня бачаць, што дае сучаснасьць і 2) вялікарасейскую пыху і шавінізм у адносінах да народаў украінскага і беларускага. Гэтыя народы аніводным з зьездаўскіх прамоўцаў нават *за народ не прызнаваліся.*

Вось як гаворыць другі пункт агульна-палітычнай рэзалюцыі: Выходзячы з непарушнага прынцыпа нацыянальнага і культурнага адзінства ўсіх *расейскіх плямён*, Р.Н. Аб.—будзе дабівацца фактычнага правядзеньня ў жыцьцё поўнага раўнапраўя, як для расейскага насяленьня ў цэлым, так і для кожнага расейскага чалавека ў паасобку, а такжа адпаведнага задаваленьня *культурна-нацыянальных* патрэбаў *расейскага* насяленьня. А п. Кіслоўскі ў сваёй прамове паставіў зусім выразна пункт над і, зазначыўшы пры воплесках усяго зьезду(!) што: „падзел *расейскага* насяленьня, жывучага ўва ўсходніх ваяводзтвах на украінцаў, *беларусінаў*, россіян, русінаў і паляшукоў, апраўданы з этнаграфічнага пункту гледжаньня, не павінен нарушаць *нацыянальнага адзінства гэтых групаў*".

Гэткім чынам як асобныя народы — нацыі беларускі і ўкраінскі народы расейскім зьездам непрызнаны. Але гэтага мала. Аніводзін з вучасьнікаў зьезду не прызнаў за беларусамі і ўкраінцамі іх права нават на сваю ўласную культуру, на сваю ўласную жывую мову. Гэтак, выходзячы з сваей галоўнай тэзы, што ўкраінцы і беларусы—гэта толькі паасобныя *групы* расейскага народу, зьезд нават і ня ўспомніў аб беларускай і ўкраінскай мове, на якіх гавораць 4 мільёны украінцаў і 2 мільёны беларусаў у Польшчы. А прадстаўнік Наваградчыны п. Молер заявіў: „Мы з прыкрасьцю канстантуем, што ў Наваградзкім ваяводзтве няма аніводнай расейскай школы. *Усё(!) насяленьне жадае гэтай школы.* Не гаворачы аб тым, што заява п. Молера ілжывыя, бо *насяленьне* Наваградчыны плебісцытам у 1924—1925 годзе *сьцвердзіла*, што яно жадае сваей роднай *беларускай* школы — характэрна тут тое, што п. Молер, пры воплесках усяго зьезду выступіў проціў агульна людзкага права мець і беларусам школу ў сваей роднай мове.

Гэта яскрава паказвае, што тыя расейскія людзі, што зьехаліся ў Львове нічаму не навучыліся. Яны ня бачаць, што з надзвычайнай сілай і магутнасьцю растуць беларускі і ўкраінскі нацыянальны рух. Яны ня бачаць і ня хочуць прызнаць таго, што прызнае ўся Эўропа—істнаваньня паасобных народаў беларускага і ўкраінскага. Яны нават ня чулі голасу сваіх землякоў — расейскіх эмігрантаў, якія ў нас у Польшчы праз свой орган „За Свабоду" не раз прызнавалі за намі нашыя правы. Праўда да гэтага „За Свабоду" дайшла праз пэўную эвалюцыю, але дайшла ўжо даволі даўно. Характэрна і тое, што гэткія ўльтра-шовіністычныя рэзалюцыі львоўскі зьезд выносіць у момант, калі ў Польшчы ідзе змаганьне з боку нацыянальных меншасьцяў за свае нацыянальныя правы. Львоўскі зьезд *трэбуе* ад польскага ураду права на сваю школу, аднычасова адбіраючы гэтае права ад народаў беларускага і ўкраінскага. І гэта ў той час, як расейцаў у Польшчы невялічкая група — выключна чыноўная і інтэлігэнцкая, якая тоне ў гушчы беларускага і ўкраінскага народаў. Праўда па нашым даным галоўнымі вучасьнікамі зьезду зьяўляюцца ў значнай меры розныя быўшыя чыноўнікі, якія былі выхаваны ў адпаведным духе „абрусіцельства Западнага Краю". Відаць гэты дух апанаваў зусім зьездам. Аднак жа „За Свабоду" зьмясьціўшы справаздачу аб зьездзе, *сваіх* адносінаў да яго не падала, што нас трохі дзівіць, па першае з тае прычыны, што пагляд „За Свабоды", як мы зазначылі вышэй, у адносінах да беларусаў і украінцаў быў інакшы, а па другое, што на зьездзе зусім ня было момантаў антыбальшавіцкіх. Да гэтага часу як расейская эміграцыя, так і караное насяленьне земляў б. Расейскай Імпэрыі адзначаліся сваім антыбальшавізмам. Гэтага антыбальшавізма на зьездзе зусім ня было. У рэзалюцыях няма ані слова ад адносінах зьезду да бальшавікоў, ды і прамоўцы абыйшлі неяк дзіўна маўчком бальшавіцкую Расею і ўсё тое, што дзеецца ў бальшавікоў. Як нібыта пытаньне йшло аб Расеі там за кардонам. І толькі адзін прадстаўнік Наваградчыны п. Молер заявіў рэвэляцыйна: „мы рэзка адгараджываемся ад бальшавікоў і комуністаў, як элемэнту руйнуючага. *Нам з імі не па дарозе(!)*". І ані слова аб Расеі, якую бальшавікі ператварылі ў бязьлікі СССР., ані слова аб чырвоным тэрроры, аб разгроме расейскай культуры і літэратуры, аб выміраньні вучоных і інтэлігэнцыі, аб разгроме царквы і г д., адным словам аб усім тым, аб чым не павінны былі б маўчаць праўдзівыя патрыёты. А здавалася-бы львоўскаму зьезду трэба было бы асабліва і ясна акрэсьляна выявіць свае адносіны да бальшавікоў. Бо арганізатару яго паслу Серэбранікаву рабіліся зусім адкрытыя закіды ў зьменавехаўстве і ў супрацоўніцтве з бальшавікамі. Гэтых закідаў Серэбранікаў публічна не зьбіў, а заместа гэтага арганізацыйны камітэт вынес рэзалюцыю ў справе Серэбранікава такога зьместу: „У сувязі з выступленьнямі проціў Н. С. Серэбранікава, якія тлумачацца тым, што належачы яму кніжны склад „Россіка" зьяўляецца нібы та прадстаўніком савецкаго дзяржаўнага выдавецтва, арганізацыйны камітэт Рас. Нар. Аб. у Польшчы, з удзелам паўнамоцных на паседжаньні сваём ад 1 лютага г.г., азнаёміўшыся з адпаведнымі дакумэнтамі і заслухаўшы тлумачэньні Н. С. Серэбранікава, знайшоў гэтыя тлумачэньні зусім задавальняючымі і абвінавачываньні Н. С Серэбранікава безпадстаўнымі і дзеля гэтага пастанавіў гэтае пытаньне лічыць вычарпаным. Разам з гэтым арганізацыйны камітэт пастанавіў выказаць Н.С. Серэбранікаву сваё поўнае даверые і выставіць яго кандыдатуру ў старшыні вярхоўнага савету Р.Н.О."

Па першае гэтая рэзалюцыя надта глухая і неясная, на другое запярэчаньня ў тым, што Серэбранікаў ня быў прадстаўн ком госіздат у, і то за добрыя працэнты,—няма, а самае дзіўнае гэта тое, што рэзалюцыю аб Серэбранікаве вынасіў арганізацыйны камітэт, старшынёю яго быў... сам жа Серэбранікаў.

Якія-ж вывады можна зрабіць аб гэтым зьездзе? Прадусім гэта скандальны зьезд, які перад тварам усей Эўропы, у момант калі барацьба з комуністамі займае ўмыслы вялікіх эўрапэйскіх народаў і людзей —у першы раз пасьля 1918 году забыўся аб сваей Бацькаўшчыне і не ўспамянуў ані словам аб неабходнасьці барацьбы з бальшавізмам наагул і з бальшавікамі у Расеі асабліва. 2) Зьезд выявіў нездаровыя шовіністычныя тэндэнцыі абрусіцельнага характару. 3) Зьезд гэты напэўна не дасьць ніякіх рэальных карысьцяў, бо шовіністычныя тэндэнцыі ня могуць спаткаць спачуцьця з боку грамадзянства польскага і нават справядлівыя і рэальныя жаданьні расейцаў могуць спаткаць няпрыхільнасьць. 4) Зьезд выкліча слушнае раздражненьне з боку грамадзянства ўкраінскага і беларускага і адпаведную контракцыю. 5. Дасьць права расейскім комуністам цьвердзіць, што расейскае грамадзянства ў Польшчы зьмірылася з фактам істнаваньня інтэрнацыянальнага СССР. і пакінула барацьбу з насільнікамі Расеі

Пры гэтых прыкрых вывадах успамінаецца другі зьезд—Зарубежнай Расеі, на якім хаця гэтак сама пытаньне аб беларусах і ўкраіьцах ня было слушна вырашана, але затое было многа дзеючай энэргіі і імкненьня да барацьбы за вызваленьне ад бальшавікоў Расеі.

Зьезд у Львове—гэта поўнае банкроцтва разьбіткаў расейскага царскага чыноўніцтва, якое неспадзеўкі публічна зацягнула тую песьню, якую яно сьпевала ў „Западным Краю" ў даваенныя часы.

Нягодная зьвяга.

Што г. з. Сельсаюз Ярэміча і Рагулі зьяўляецца партыяй без сябраў і ніякай рэальнай сілы і значэньня ў народзе не мае, мы ўжо раз даказалі фактамі. Даволі толькі прыпомніць, што адзіны павет, у якім лідэр саюзу — Рагуля меў свае ўплывы, *абсалютна* апанаваны праз гурткі Грамады, а ў роднай Рагуле Любчанскай гміне гэтых гурткоў больш, як где. Самаго ж Рагулю грамадаўцы выжылі з Наваградзкай Беларускай Гімназіі, якой ён „апекаваўся" і яго быўшы верны памоцнік крэўны .Чатырка здрадзіў яму, стаўшы на чале грамадаўскага руху ў Наваградзкім павеце, чым аканчальна зьліквідаваў усе ўплывы Сельсаюзу. Будучы разьбіты Грамадою сельсаюзьнікі сталі з ёю змагацца, але трохі спазьніліся, бо ня было ўжо каму змагацца—ўсе іх людзі апынуліся ў Грамадзе, апрача трох правадыроў...

У гэты час адбылася консолідацыя сілаў у чыста-нацыянальным дэмакратычным беларускім лагеру. На злосьць усім ворагам і неўспадзеўкі для іх, намі быў скліканы Зьезд Заходняй Беларусі, які прызнаў правідловай нашую палітычную лінію і выдзяліў здаровае, моцнае і аднаітае беларускае нацыянальнае прадстаўніцтва. Праўда магутны нацыянальны настрой, які панаваў на Зьездзе, рашучае трэбаваньне сваіх правоў, ня ўсім падабалася, а не высьвятленыя яшчэ тагды адносіны ўраду да беларусаў, не далі магчымасьці выкарыстаць цалком Зьезду. Аднак-жа Беларуская Нац Рада не зразілася гэтай неспадзеванай няўдачай і энэргічна сваімі ўласнымі сіламі пачала змагацца з растучымі ўплывамі Грамады Змаганьне гэтае яшчэ ў маманты самыя для нас цяжкія дала надзвычай добрыя рэзультаты. У раёнах, гдзе былі нашы сэкрэтарыяты ці нават мужы даверыя, гурткі Грамады не разьвіваліся, альбо арганізаваліся слаба. А ў хуткім часе мы здужалі ад абароны перайсьці ў наступленьне. У *кожным* нумару мы друкуем аб фактах новых і новых развалаў гурткоў нашымі сябрамі. Літэратура, якую кідае на вёску Рада аздараўляючы дзеець на абаламучаную сялянскую масу.

Усё гэта надзвычай падняла аўтарытэт Нацыянальнае Рады ў вачох нашага народу. Уплывы Рады пачалі расьці з кожным днём, Аднычасова сталі ўплывы Рады расьці і сярод грамадзянства польскага. А трэба ўспомніць, што сельсаюзьнікі няўдала прабавалі знайсьці ласку ў урадовых колах. Лазілі многа і ўпарта па чорных сходах польскіх інстытуцыяў і паасобных урадоўцаў, палітычных дзеячоў і г д. і нічога не вылазілі... Бо хто-ж мог даць ім палітычную манаполію ужо пасьля іх банкруцтва? Як можна была паважна гаварыць з пустым мейсцам. Пастолькі, пасколькі ў сельсаюзьнікаў былі два паслы, *з імі гаварылі для заграніцы.* А практычна нічога не рабілі, бо было бы трохі дзіўна аддаць манаполію ў рукі паўграматнага зажырэўшага манцёра. І вось з кожным новым пасьпехам Нацыянальнай Рады, з кожным новым разьбітым гуртком, з кожным новым сэкрэтарыятам Рады, з кожным новым гуртком „Прасьветы" *зайздрасьць* жывотная, паршывая зайздрасьць у сельсаюзьнікаў да нас расла ..

Не радавалася іх беларускае сэрца, што інтэрнацыянальныя гурткі Грамады, якія гэтак разлупілі Сельсаюз, рассыпаюцца пад ўдарамі Рады. Не радавала іх, што паўстаюць новыя беларускія культурныя пляцоўкі „Прасьветы". Іх браў жах, што яны страцяць апошнія свае *партыйныя* ўплывы. Ім не хадзіла аб дабро для народу, хадзіла аб партыю, аб будучыя *мандаты, каб накупляць сабе новыя дамы, новую зямлю*, як гэта зрабілі Ярэміч і Рагуля. Бо за той час, як Радаю разьбіта ўжо некалькі дзесяткаў гурткоў Грамады — *Сельсаюз не разьбіў аніводнага*, страціўшы ўсе свае. І вось не адзін ужо раз сельсаюзьнікі на шпальтах свайго органу гаўкалі з-за вугла на нас. Але мы незварачвалі ўвагі на зьвягу, зазначыўшы, што лічым патрэбным усю сваю энэргію і сілы скіраваць проціў Грамады. Аднак жа сельсаюзьнікі ў N 12 сваей „Сял. Нівы" перайшлі ўсе граніцы прызваітасьці, што змушае нас нарэшце зарэагаваць. Параўнаньне нашай нацыянальнай працы з здрадніцка-правакатарскай працай пасла Ваяводзкага, з якім паслы Ярэміч і Рагуля самі яшчэ гэтак нядаўна разам у Сойме супольна працавалі, калі *ён ужо быў* правакатарам,—мы лічым нападам шалёнага сабакі. Мы прымаем вызаў і будзем вясьці барацьбу з керэнаўска—бязсмысьлянымі сельсаюзьнікамі, але віна за тое, што ўжо зазначыўшыйся агульна антыбальшавіцкі фронт хадэкі — Рада—Сельсаюз—Сельсаюзам разьбіваецца, падае выключна на Сельсаюз. Праўда гэты неспадзяваны напад на нас Сельсаюзу неяк дзіўна лучыцца з крыклівае — істэрычнаю абаронаю скампраміттаваных грамадаўскіх паслоў Ярэмічам... Мы перад тварам усяго беларускага грамадзянства заяўляем, што Сельсаюз напаў на нас за нашае жаданьне дагаварыцца з урадам Маршалка Пілсудскага і польскім грамадзянствам. *Толькі пасьля* таго, як сельсаюзьнікі за сваю непрызваітасьць, глупоту і нахальства падчас перагавораў *аб концэсіях для сябе* з гэтымі жа польскімі чыннікамі, атрымалі заместа канцэсіяў каленам...

Дык пакрыўджаныя сельсаюзьнікі—гэтая адкінутая каханка, кідаюцца са злосьцяй на ўсіх: і на Грамаду і на Урад і на польскае грамадзянства і на нас..

Але раздражненьне і зайздрасьць сельсаюзьнікаў перайшла ўсе граніцы, калі нова-зарганізаванае Т-ва „Беларуская Хатка" атрымала концэсію на лёто. Тое, што грошы з гэтага лёто вызначаюцца на беларускія культурныя патрэбы, аб чым была пададзена у прэсе, звар'яваўшыя сельсаюзьнікі чуць ня хочуць Яны мелі б права рабіць закіды „Бел. Хатцы" калі б яна ня выканала тае праграмы, якую намеціла, а ласьне: закладаньне бібліятэкаў, арганізаваньне бел. тэатру, якога ані Грамада, ані гэты-ж Саюз не парупіліся зарганізаваць, падтрыманьне распадаючыхся беларускіх гімназіяў, арганізаваньне незалежнай саліднай прэсы, беларускай публічнай бібліотэкі, беларускага літэратурнага месячніка і г. д. Але ад самага пачатку выступіўшы проці „Хаткі" Сельсаюз выявіў, што *яму зусім ня ходзіць* аб гэтых беларускіх культурных балячках, а ходзіць аб зайздрасьць.

На ўсе дзікія на нас напады мы адкажам не самі, а за нас адкажуць нашыя чыны. Адкажуць беларускія дзеткі, якім будзе дадзена магчымасьць вучыцца, адкажуць селяне, якім пойдзе друкаванае беларускае слова і беларуская кніжка адкажуць некалькі дзесяткаў безработных віленскіх беларусаў, якім „Хатка" дае кавалак хлеба. Адкажа нарэшце здаровае, зарганізаванае для барацьбы за свае правы грамадзянства. І тагды з пагардай плюне на дэмагогаў — званароў, якія не стварыўшы нічога рэальнага перашкаджалі рабіць іншым.

Чытайце і пашырайце „Беларускае Слова".

Сьмерць старшыні Несьвіскага сэкрэтарыяту сьв. п. Антона Пінчука-Пінчукевіча.

29 студня памёр ад хваробы сэрца старшыня Несьвіскага сэкрэтарыяту Беларускай Нацыянальнай Рады, б. сябра Часовай Беларускай Рады А. П. Пінчук-Пінкевіч.

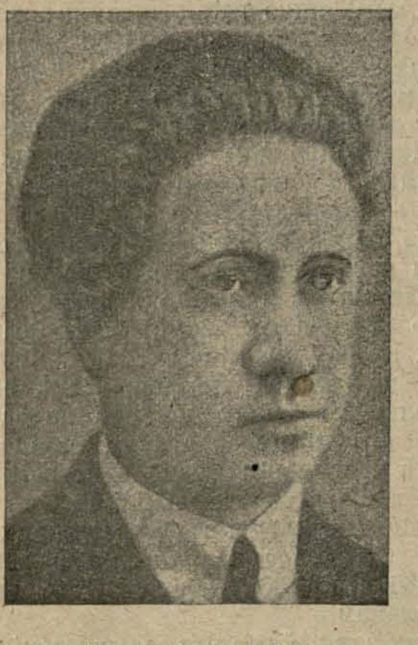
У яго асобе беларускае грамадзянства страціла аднаго з нялічных прадстаўнікоў беларускай інтэлігэнцыі расейскага выхаваньня і расейскай культуры, у якім прабудзілася яго беларуская нацыянальная сьвядомасьць, які зразумеў, што беларуская інтэлігэнцыя павінна ісьці з сваім сярмяжным беларускім народам, быць блізкай да яго па мове, жыць імкненьнямі і ідэаламі гэтага народу. У барацьбе за нашую беларускую школу ў 1924—1925 г. Несьвіскі павет зложыў найбольшы лік дэкляарцыяў у цэлым ваяводзтве. Гэта вызвала рэпрэсіі з боку тагачаснага ваяводы Янушайтіса і ў памешканьні сэкрэтарыяту, які мясьціўся ў кватэры нябошчыка, быў зроблены вобыск Аднак гэтыя прыкрасьці не зразілі сьв. п. Пінчука ў яго працы і ён да самых апошніх сваіх дзён клапаціўся аб нашай беларускай справе, распаўсюджываючы беларускую газэту па вёсках, зьбіраючы паданьні на маючыя адчыніцца беларускія курсы і г. д.

Але яшчэ большую страту мы панясьлі ў сьв. п. Пінчуку, як у няпрымірымым ідэйным антыбальшавіку. Гэтак Пінчук бярэ чынны ўдзел у г. з Несьвіскім паўстаньні ў 1919 г. проціў бальшавікоў разам з групай мейсцовай інтэлігэнцыі і вучыцельства. Паўстанцы занялі было горад і забілі упрод камісара, але потым заплацілі за гэтае галавамі сваіх пяцёх правадыроў.

Потым мы бачым Пінчука вучасьнікам Слуцкага паўстаньня. Колькі нашых партызанаў і паўстанцаў перабывала ў Пінчука. У апошнія дні, калі бальшавіцка-грамадаўская зараза пачала захапляць нашыя землі. Пінчук зноў з сваімі ўжо падарванымі сіламі выступіў на актыўную працу. Сьмерць захапіла яго ў той момант, калі ён зьбіраўся ехаць з абшырным дакладам па свайму павету да Беларускай Нацыянальнай Рады ў Вільню.

Дык няха жа яго жыцьцё і сьмерць паслужаць добрым прыкладам тым беларускім інтэлігэнтам, што стаяць далёка ад свайго народу, ці сядзяць па сваіх норах, не цікавячыся ані палітычнай ані грамадзкай беларускай працай А Табе, наш дарагі Антон Мікалаевіч, мы складаем гэтым сваю апошнюю пашану.

Пасол правакатар.

Фатаграфія правадыра Незалежнай Партыі Хлопскай, саюзьніка Грамады — Ваяводзкага—аб правакатарскай дзейнасьці якога падаем ніжэй.

Палітычны агляд.

Найвялікшым здарэньнем апошніх дзён у Зах. Эўропе зьяўляецца гэтак званы „бязкроўны пераварот“ у Нямеччыне. Гэтак ахрышчана паўстаньне новага цэнтра — правага ўраду канцлера Маркса, які зьяўляецца самым рэакцыйным кабінэтам пасьля рэвалюцыі. У той час як у папярэдніх урадах, калі ўваходзілі ў склад урадовай коаліцыі нацыяналісты мелі толькі 3 міністэрскіх партфэлі, цяпер ім прадастаўлена ажно 4: міністэрства ўнутраных справаў, справядлівасьці, аправізацыі і камунікацыі. Дзеля гэтага дэмакраты, прымыкаючыя па сваей палітычнай праграме да сацыял-дэмакратаў, адмовіліся ўвайсьці ў коаліцыю разам з нацыяналістамі, ня гледзячы на тое, што Маркс вельмі шмат стараўся аб гэтым. Але і бяз гэтага новы ўрад усё-ж такі будзе мець незначную большасьць у рэйхстагу.

Урадовая большасьць у рэйстаге зьяўляецца гэткай: нацыяналісты — 110 галасоў, каталіцкі цэнтр — 69, нямецкая народная партыя Штрэзэмана — 51 гал., разам 230 гал. Апазыцыя складаецца з сац.-дэмакратаў (141 голас), комуністаў (32 гал.) — разам — 208 гал. Апрача таго ўрад — можа лічыць на падтрыманьне некалькіх малых групаў, як баварская народная партыя (16 гал.), гаспадарчае аб'еднаньне (21 гол.) і паморская народная партыя (19 гал.) Крайнія нацыяналісты гітлераўцы (фашысты) (15 галасоў) — захоўваюць свабоду дзеяньня. Гэткім чынам урад можа рахаваць на 276 галасоў у рэйхстагу пры 208 галасох апазыцыі, што прадстаўляе даволі моцную парляманцкую аснову пасьля таго, як папярэднія цэнтравыя ўрады ня мелі ніякай большасьці і мусілі дагаджаць то направа, то налева, каб ня згубіць улады. Вось дзеля чаго цяперашні выразна рэакцыйны нямецкі ўрад зьяўляецца павжнай небясьпекай для эўрапэйскага спакою.

Суседзі Нямеччыны лічаць гэты кабінэт за адкрыты вызаў з боку Нямеччыны.

У Нямеччыне рэстаўруецца манархія, тым што дапушчаны да ўраду нацыяналісты, якія будуць фактычнымі кіраўнікамі ўсей палітыкі пад лёкарнска-рэспубліканскаю шыршаю Маркса. Вось дзеля чаго ў Францыі нацыяналістычныя часопісі называюць гэты акт „бязкроўным дзяржаўным пераваротам“, якія як ведама, заўсёды праходзяць у Нямеччыне без крыві. Без крыві была скінута манархія ў Нямеччыне і гэтак жа сама бяз крыві можа ізноў яна паўстаць.

Калі цяпер зьвернем увагу на Д. Усход, дык там сытуацыя застаецца бяз перамен, толькі больш менш выясьнілася. Увесь сьвет стаіць перад дзьвюмя галоўнымі фактамі: па — першае, што ў абароне чужаземскіх інтарэсаў у Кітае стаіць адна Англія і па другое, што як комунізуючы Кантонскі ўрад, гэтак сама і чыста нацыянальны пэкінскі ўрад, які знаходзіцца пад уплывам манджурскага дыктатара Чанг-Тсо Ліна, сходзяцца ў пратэсьце проці ваеннай інтэрвэнцыі вялікіх дзяржаваў у Кітаі і імкненьні к поўнай нацыянальнай незалежнасьці Кітаю. Гэты пункт гледжаньня кітайскіх кіруючых чыньнікаў спатыкаецца з поўным адабрэньнем большасьці вялікіх сусьветных дзяржаваў. На мэморыял Англіі па кітайскаму пытаньню Амэрыка выразна заявіла, што будзе падтрымліваць нэйтралітэт у ангельска-кітайскім аружным конфлікце. Гэтакую-жа самую пазыцыю займае Японія і Францыя. Аб іншых дзяржавах, заінтэрасаваных у кітайскім пытаньні, ня прыходзіцца гаварыць, хаця і яны высылаюць ваенныя караблі ў кітайскія воды для абароны інтарэсаў сваіх грамадзян.

Палажэньне Англіі пагоршываецца яшчэ тым, што ёй адмовілі ў падтрыманьні на выпадак аружнага канфлікту з Кітаем нават уласныя калёніі (домініі), як Канада, Аўстралія, Новая Зэляндыя і Палудневая Афрыка, якія карыстаюцца амаль поўнай незалежнасьцю і бяз згоды якіх Англія ня можа зрабіць ніякага паважнага кроку ў вобласьці замежнай палітыкі. І яны заявілі, што не дадуць ні воднага жаўнера для вайны ў Кітае. Калі да гэтага яшчэ далучыць, што і ангельскія рабочыя рэзка пратэстуюць проці аружнага выступленьня ў Кітае, дык будзе ясна у якой цяжкай сытуацыі апынулася Англія, якая апрача абароны сваіх матэрыяльных інтарэсаў і палітычнага становішча ў Азіі і Афрыцы мусіць вясьці барацьбу з бальшавікамі на ўсіх фронтах. Ня будучы нават пэсымістамі трэба прызнаць, што хоць паволі, але бязупынна і верна ідзе ўперад нацыянальнае і эканамічнае адраджэньне аз'яцкіх і афрыканскіх народаў. Першая спроба гэтага адраджэньня пакуль што дэманструецца ў Кітае, адкуль, у выпадку пасьпеха, які можна лічыць зусім пэўным, распаўсюджыцца і на ўсе іншыя азіяцкія і афрыканскія народы.

Цяпер мы зьяўляемся навочнымі сьведкамі вельмі цікавай і паважнай у сваіх выніках адкрытай барацьбы між белаю і каляроваю расамі. Зусім памылкова многія лічаць, што жоўтая Азія ня можа прадстаўляць паважнай небясьпекі для белай эўрапэйскай ці амэрыканскай расы. Японія служыць найлепшым прыкладам, якую нацыянальна культурную моц хаваюць унутры сябе азіяцкія народы. А да Япона Кітайскай і Япона Расейскай вайны аб японцах адзываліся ў Эўропе, як аб „макаках“, якіх расейцы хацелі „шапкамі закідаць“. А між тым Японія прадстаўляе толькі незначную частку ўсей жоўта-чорнай азіяцка-афрыканскай народнай масы, якую электрызуе і мабілізуе проці белых чырвоная Масква.

На выпадак аружнага выступленьня проці белых пад лёзунгам „Азія для азіятоў“ уваходзяць у рахунак на першым пляне Кітайцы ў лічбе 430 мільёнаў жыхароў. Затым, калі толькі Кітай выступіць выразна пад такім лёзунгам, што выразна заметна ў кітайскім руху, дык можна спадзявацца, што да гэтага руху далучыцца больш 300 мільёнаў Індусаў, якія стаяць на даволі высокім ураўні культуры: маюць унівэрсытэты, уласныя фабрыкі, войска, гандлёвы флёт і г. д. Далей ідуць 40 мільёнаў жыхароў Галяндскай Індыі (в. Ява, Барнэо, Цэлебес, Суматра і інш.), сярод якіх ужо пачаўся комуністычны рух і нядаўна голяндскае войска з вялікімі труднасьцямі і ахвярамі падавіла комуністычнае паўстаньне на в. Яве. 30 мільёнаў Арабаў, Нэграў і Афганістанцаў Сярэдняй Азіі ўжо зусім незалежны і толькі знаходзяцца пад шкадлівым уплывам бальшавікоў. І застаецца яшчэ далучыць да гэтага ліку 70 мільёнаў японцаў, якія хочуць стаць на чале паназіяцкага руху. Для гэтага яны нават склікалі кангрэс азіяцкіх народаў у Нагасаках у жніўні 1926 г. На гэтым кангрэсе былі прадстаўнікі Кітая, Індыі, Сіама, Філіпінаў і Карэі.

Але на выпадак агульнага выступленьня проці белых аз'яцкіх жоўтых народаў можна лічыць на прылучэньне да яго каля 150 мільёнаў афрыканскіх чорных арабаў і нэграў. Якую баявую вартасьць прадстаўляюць гэтыя народы, лепш усяго сьведчыць мараканскае паўстаньне, якое з вялікімі труднасьцямі было пакацана пасьля 3-х гадовай вайны супольнымі сіламі гішпанцаў з французамі. Ды і цяпер яшчэ яно не зьлiквідавана аканчальна.

Гэткім чынам каля 1,000 мільёнаў жоўта-чорнае масы можа выступіць ў супольнай барацьбе за сваю незалежнасьць проці белых эўрапэйцаў, лічачых 400 мільёнаў, з якіх 150 мільёнаў расейцаў дзякуючы комуністычнаму ураду стаяць з боку гэтых азіяцка-афрыканскіх народаў. Наагул на аружнае выступленьне для адпору жоўта-чорнай небясьпекі можна лічыць найбольш на 150 мільёнаў эўрапэйцаў проці 1,150 мільёнаў. Ужо з гэтаго аднаго сапастаўленьня лічбаў відаць, што жоўта чорная небясьпека ня ёсьць які небудзь міф, а рэальная вялічыня, з якою можа ў хуткім часе прыйдзецца Зах. Эўропе вельмі паважна лічыцца.

N.

Апошнія навіны.

У Польшчы.

АБМЕН АРЫШТАВАНЫМІ З ЛІТВОЙ. У м. Ораны адбыўся пры пасярэдніцтве міжнароднага Чырвонага Крыжа абмен арыштаванымі паміж Польшчай і Літвой. 29 літвіноў абменена на 10 палякаў.

ЛЬГОТНЫЯ ЗАГРАНІЧНЫЯ ПАШПАРТЫ. У сувязі з апошнім распараджэньнем міністэрства скарбу ў паразуменьні з міністэрствам унутраных справаў, да асобаў не багатых, якія стараюцца атрымаць льготны заграічны пашпарт для курацыйных або сямейных справаў, трэба далічыць тых, якіх гадавой даход не перавышае 7200 зл. (адзінокія) або 9600 зл. (сямейныя), ці калі вартасьць іх маемасьці не перавышае 30,000 зл.

Звычайны заграічны пашпарт каштуе 500 зл.

УКРАІНСКІ ЦАРКОУНЫ ЗЬЕЗД. Дэлегацыя трох заходніх паветаў Валыні зложыла просьбу Міністэрству Асьв. і Вызн. Рэліг. аб дазволе на скліканьне Украінскага Праваслаўнага Зьезду са ўсіх зямель Польскай Рэспублікі на 7 красавіка 1927 г. На зьездзе, між іншым, мае быць зьвернута ўвага на ўкраінізацыю царквы.

ГОЛУВКО НАЧАЛЬНІКАМ УСХОДНЯГА АДДЗЕЛУ МІНІСТЭРСТВА З С. З днём 1 сакавіка ўсходні аддзел міністэрства заграічных справаў абымае п. Т. Голувко. Дасюлешні начальнік гэтага аддзелу Янікоўскі назначаецца радцай польскае амбасады ў Рыме.

ДА 500 ГЭНЭРАЛАЎ і АФІЦЭРАЎ ПАЙШЛО Ў АДСТАЎКУ. Распараджэньнем Прэзыдэнта і Міністэрства Вайсковых Справаў атрымала адстаўку каля 500 гэнэралаў і афіцэраў розных радоў аружжа.

ДАКЛАД Т. ГОЛУВКІ. 31 студня ў памешканьні агульна-палітычнага клюбу ў Варшаве адбыўся даклад т. Голувкі, сябра камісіі экспэртаў па справам нацыянальных меншасьцяў на тэму: „Нацыянальнае пытаньне ў Польшчы“.

Дакладчык рэзка крытыкаваў урадовую палітыку, якая праводзіцца ў адносінах да нацыянальных меншасьцяў.

Голувко выказаў думку, што цяперашняе палажэньне магло б быць зьменена на лепшае ўвядзеньнем самаўраду на крэсах, адчыненьнем нацыянальных школаў і дапушчэньнем у склад адміністрацыі прадстаўнікоў меншасьцяў.

За граніцай.

КІТАЙ ЗГАДЖАЕЦЦА НА ПЕРАГАВОРЫ. Кітайскі пасол у Вашынгтоне заявіў, што Кітай гатовы вясьці перагаворы аб новых дагаворах з каждай дзяржавай паасобку. Дагаворы гэтыя павінны быць збудаваны на аснове раўнапраўнасьці старон. Кантонскі і Пэкінскі ўрады зусім салідарны ў асноўных палажэньнях замежнай палітыкі Кітаю

Вайсковыя меры, прынятыя некаторым дзяржавамі заявіў кітайскі пасол, зьяўляюцца небясьпечнай правакацыяй.

АКАНЧАЛЬНЫ КАНЕЦ КРЫЗІСУ Ў НЯМЕЧЧЫНЕ Аканчальна стварыўся міністэрскі кабінэт, на чале якога стаіць Маркс.

Новы кабінэт зьяўляецца выразна правым.

Пачынаюцца размовы аб павароце б. кайзэра Вільгэльма з выгнаньня ў Доорне, да Нямеччыны.

У Бэрліне кажуць, што падпісаны Гіндэнбургам сьпіс новага кабінэта — гэта забойства нямецкай рэспублікі.

СЬМЕРЦЬ АРЦЫБІСКУПА МАТУЛЕВІЧА. Памёр у Літве арцыбіскуп Матулевіч, які праз некалькі гадоў быў Віленскім біскупам.

ІЗНОЎ ПАЎСТАНЬНЕ Ў ПАРТУГАЛІІ. Па весткам з Лісабона, у Опорто ўспыхнула вайсковае паўстаньне. Большая частка гарнізону прылучылася да паўстаўшых

Партугальскі ўрад афіцыяльна паведамляе, што ў Опорто паўстала каля 1000 жаўнераў, у той час як рэшта гарнізону засталася вернай ураду.

ЗЯМЕЛЬНАЯ РЭФОРМА Ў ЛІТВЕ. Міністэрства земляробства апрацавала і ўнясло ў кабінэт рады Міністраў закона—праэкт аб зямельнай рэформе.

АНГЛІЧАНЕ НЯ ХОЧУЦЬ ЦЭРАМОНІЦЦА З БАЛЬШАВІКАМІ. У газэце „Daily Mail“ зьмешчаны сэнсацыйны артыкул з заклікам, зьвернутым у бок ангельскага ўрада — зараз-жа спыніць усялякія адносіны з С. С. Р. Р. У 1924 годзе Англія падпісала з бальшавікамі гандлёвы дагавор і прызнала іх дыпляматычных прадстаўнікоў. На гэта Саветы адказалі тым, што пачалі падтрымліваць вугальную забастоўку ў Англіі і тым прычынілі ёй стратаў на 200 мільёнаў фунтаў штэрлінгаў. Бальшавікі ўсюды вядуць апэрацыі проці Англіі і падбураюць проці яе кітайцаў. Дзякуючы бальшавікам Англія ўцягнулася ў вайну з Кітаем. Гэта ізноў выклікае для Англіі вялікія труднасьці. Пры гэткіх варунках трудна зразумець, чаму савецкім гандлёвым прадстаўнікам пазваляецца да гэтага часу заставацца ў Лёндане. Усе гэтыя савецкія прадстаўнікі павінны быць зараз жа выкінуты з Англіі разам са сваім багажом і агэнтамі-правакатарамі.

СПРАВА НЯМЕЦКІХ КРЭПАСЬЦЯЎ. Перагаворы ў Парыжу аб зьліквідаваньні нямецкіх крэпасьцяў на Усходзе, як відаць, давядуць да паразуменьня. Немцы згаджаюцца зьнішчыць некаторыя найнавейшыя фарты.

НАСЯЛЕНЬНЕ Ў С. С. Р. Р. Апошні перапіс насяленьня паказаў, што на тэрыторыі С.С.Р.Р. жыве 142.420,000 чалавек. У параўнаньні з 1897 годам насяленьне павялічылася на 38 працэнтаў, з 1922 г. да 1927 насяленьне павялічылась на 12 мільёнаў, ці 9,5 працэнтаў, што паказывае вельмі хуткі прырост.

ВЫСЫЛКА АМЭРЫКАНСКАГА ВОЙСКА ДА КІТАЮ. Амэрыканская вайсковая ўлада прапануе быўшым жаўнерам і маладым хлапцам паступаць, як ахвотнікам, да амэрыканскага войска для высылкі ў Кітай. Дагэтуль адпраўлена 1200 жаўнераў.

Сойм выдаў суду арыштаваных грамадаўскіх паслоў.

4 студня Сойм прыступіў да разбору справы арыштаваных грамадаўскіх паслоў.

Ад імя рэгуляміновае і пасольскае нетыкальнасьці камісіі выступіў пасол Добжанскі (Z.L.N.) Ен прачытаў пісьмо пракурора пры Апэляцыйным Судзе ў Вільні, якое міністар справядлівасьці скіраваў да маршалка Сойму, аб выдачы паслоў Тарашкевіча, Рак-Міхайлоўскага, Валошына, Мятлы і Галавача. Абвінавачаны яны з арт. 102 і 110 К.К. у тым, што прымалі удзел у кіраўнічых арганізацыях Компартыі Польшчы і Компартыі Зах. Беларусі і што па загаду гэтых партый стварылі скоордынаваную групу, кіруючую дзеяльнасьцю яўных палітычных групаў, як Беларуская Сялянска-Работніцкая Грамада і Незалежная Партыя Хлопская. Усё гэта з мэтай выкарыстаньня памянёных партыяў для імкненьняў суседняе дзяржавы палягаючых на прыгатаваньні аружнага перавароту з мэтай скінуць у Польшчы істнуючы палітычны лад і адарваць часьць яе тэрыторыі. Акцыя гэтая стаіць у цеснай сувязі з агульнай комуністычнай акцыяй і знаходзіцца пад дагледам і дырэктывамі Компартыі Польшчы, залежнай ад Комінтэрну.

Грамада заклікала да антыдзяржаўнае дзеяльнасьці, а абвінавачаныя належалі так сама да Компартыі, уважаючы Грамаду толькі за шыльд для лягчэйшае дзеяльнасьці, бо Грамада істнавала яўна.

Арганізавалася шпіёнская шайка, працуючая на карысьць суседняе дзяржавы ў паразуменьні з жаўнерамі аднаго з пагранічных батальёнаў.

Гурткі праводзяць вайсковую муштру, маюць аружжа і шыраць ведамасьці, што да Вялікадня пачнецца рэвалюцыя. Беларусь будзе адарвана, а срокі на гэта ёсьць. Сьцверджана, што паслы яўна гаварылі аб паўстаньні на вясну ў паразуменьні з Гадамі і грашавых сумах адтуль ідучых.

Грамада налічала больш за 61.000 сябраў. Забівала паліцыянтаў, засыпывала ўладу празнымі скаргамі, каб яе дэзар'ентаваць, а пачаткам рэвалюцыі мела быць перарваньне жалезнадарожнае камунікацыі. Як Грамадой, так і Н. П. Х. кіравала законспіраваная комуністычная група.

Кіраўніком Н. П. Х. Комінтэрнам быў вызначаны пасол Воевудзкі, але не адразу. Спачатку Комінтэрн не згаджаўся з вызначэньнем яго, з прычыны яго прошласьці і аканчальна вызначыў толькі па публічна выданай добрай апініі аб ім паслоў Тарашкевіча і Рак-Міхайлоўскага.

У дыскусіі над пытаньнем выдачы паслоў прынялі ўдзел: Рагуля (Бел.), Шрэйбэр (Жыд), Бальлін (Н. П. Х.), Сахацкі (ком.) — проціў выдачы; за выдачу прамаўляў пасол Марвэг (Z. L. N.)

Па калейцы была прагаласавана справа выдачы кожнага з паслоў.

Усе пяць арыштаваных паслоў: Тарашкевіч, Рак-Міхайлоўскі, Мятла, Валошын і Галавач выданы суду.

Саюзьнік „Грамады“, правадыр „Незалежнай Партыі Хлопскай“ правакатар.

Некалькі месяцаў таму назад мы падалі вестку аб тым, што Грамада заключыла хаўрус з гэткай-жа пралетарска-бальшавіцкай арганізацыяй польскай—Незалежнай Партыяй Хлопскай. Што Н.П.Х. і Грамада адтрымлівалі на сваю працу грошы ад бальшавікоў аб гэтым прадставілі даволі доказаў судовыя ўлады, дзеля чаго Сойм і выдаў суду грамадаўскіх дэпутатаў. Але цяпераka аказываецца, што правадыр Незалежнай Партыі Хлопскай Ваяводзкі будучы саюзьнікам Грамады, быў аднячасна правакатарам і браў грошы ад польскай дэфэнзывы прадаваў

ГАСПАДАРКА і ФІНАНСЫ.

Абмежаваньне перамолу.

Эканамічны камітэт рады міністраў на паседжаньні 24 студня выслухаў даклад міністра ўнутраных справаў аб перамоле жыта на 70 прац., даручыў якнайхутчэй узгодніць гэтае пытаньне з адноснымі міністрамі і грамадзка-эканамічнымі сфэрамі, адумыснае распараджэньне будзе выдана міністрам унутраных справаў у згодзе з міністрам прамысловасьці і гандлю, земляробства і скарбу на падставе дэкрэту Прэзыдэнта рэспублікі ад 31 жніўня 1926 г. аб абясьпячэньні запрапанаваньня артыкулаў першай патрэбы.

Праэкт гэтага распараджэньня прадбачыць між іншым пакінуць адпаведны пэрыяд часу на тэхнічны прылад млыноў да новых варункаў перамолу. Адначасна міністэрства ўнутраных справаў прыступіла да арганізацыі адпаведных прыгатаўленьняў кантроля над спаўненьнем правіл ў, як роўна над выпечкаю хлеба з мукі гэтага перамолу.

Гэткім чынам Урад мае замер увясьці перамол гэтак званы нізкапрацэнтавы. Да гэтай пары быў перамол высокапрацэнтавы, даваўшы 50 прац. мукі на 100 адзінак вагі жытняга зярна, а другія 50 прац. ішлі на сітнюю муку, вотрубы і пыл. Пры нізкапрацэнтавым перамоле ў 70 прац. на 100 кілагр. зярна атрымаем 70 кілагр. мукі і толькі 25 кіл. вотрубаў і 5 кіл. пылу.

Сродак гэты мае сваей мэтай запабягчы нястачы хлеба пры адначасным павышэньні сытнасьці хлеба. Самыя карысныя фосфарныя часткі ў зярне, як ведама, знаходзяцца бліжэй к лупіне, якія пры высокапрацэнтавым перамоле адходзяць у вотрубы. Калі тым ня меней ёсьць дужа праціўнікаў нізкапрацэнтовага перамолу, дык гэта тлумачыцца зусім іншымі пагдядамі Найбольшымі праціўнікамі зьяўляюцца млынары якія маюць добры даход з вотрубаў, маючых найбольшы сірос за граніцай. Перад вайною, напрыклад, цана вотрубаў раўнялася палове цаны жытняга зярна, а цяпер цана 100 кілагр. жытніх вотрубаў раўняецца 3 чацьвертым цаны 100 кілагр. жыта, а 100 кілагр. пшанічных вотрубаў каштуе столькі, сколькі 100 кілагр жыта.

Але Ўрад мае на ўвазе і фінансавыя пагляды, прымаючы гэты сродак. Найлепш гэта будзе відаць з лічбаў. Возьмем для прыкладу 1924—25 г., калі быў найменшы ўраджай і прышлося прывазіць многа пшанічнай і жытняй мукі з заграніцы. Найперш трэба ўзяць пад увагу, што пасьля вайны шмат вясковага насяленьня перастала пячы хлеб у сябе дома і купляе часта „панскі" (пытляваны) хлеб у суседніх мястэчках. Гэткім чынам можна прыняць за падставу, што каля паловы насяленьня Польшчы ўжывае хлеб высокапрацэнтовага перамолу, які складае толькі 50 прац агульнай вагі зярна. У 1924—25 г спажыцьцё у Польшчы складала 112,7 кілагр на галаву насяленьня, што пры агульным ліку насяленьня ў 28,5 мільёнаў складала 3,211,950 тонаў. Прымем што толькі две трэціх пайшло на хлеб, ці 2,141,300 т. Адна палова яго была перамалота на муку 70 прац., а другая — 50 прац. Калі-б гэтую другую полову, ці 1,070,650 т. перамалолі замест 50 прац. на 70 прац. муку, дык мелі бы 214,130 т. лішкі хлебнай мукі і замест прывоза з-заграніцы 296,000 т. пшанічнай мукі у тым годзе, прывязьлі бы толькі 80,000 тон.

Аблічыўшы цяпер тэорытычна спажыцьцё хлеба ў 1926 — 27 г., (прымаючы на галаву 48 кілагр пшаніцы і 140 кілагр. жыта ў год, і павялічыўшы на лік насяленьня Польшчы, роўнага 30 міл., атрымаем 1,440,000 тон пшаніцы і 4,200,000 т. жыта. Калі на палове толькі пшаніцы прыменім перамол на 10 прац. грубшы, чым цяперашні, дык для атрыманьня 720,000 т. пшанічнай мукі патрэбна будзе ня 1,440,000 т., а толькі 1,320,000 т., ці 120,000 т. будзем мець вольнай пшаніцы для вывазу за граніцу, што лічачы па 42 зл. за 100 кілагр., дасьць 50 міл. зл.

Калі прымем далей, што з 4,200,000 т. патрэбнага для пракармленьня насяленьня 200 т. пойдзе на корм жывёлы, дык для перамолу застанецца 4 м. т. Цяпер прымем, што з гэтых 4 міл. т. жыта адзін мільён будзе ўжыты ў форме 90 прац мукі (вясковае насяленьне), адзін міл. пойдзе на перамол 80 прац., часткаю на войска адзін міл.—70 прац. і адзін міл.—50 прац. З гэтага апошняга мільёна, аб якім цяпер ідзе гутарка, будзем мець 500,000 т. пытляванай мукі для белага хлеба. Калі гэты 50 прац перамол заменім 70 прац, дык для атрыманьня гэтых 500,000 т. мукі патрэбна будзе каля 700,000 т. жыта, ці з'эканомім 300,000 жыта, што пры вывазе за граніцу дасьць 100 міл. зл. Ці-ж павялічэньне гандлёвага балянсу на 150 міл. зл. пры захаваньні і нават павялічэньні сытнасьці не зьяўляецца апраўданьнем увадзімага ўрадам абмежаваньня перамолу.

S.

Біржа.

5 лютага

Даляры	8, 91 зл.
Залаты рубель	4, 72 зл.
Сярэбраны рубель	2, 85 зл.
Чырвонец	33, 80 зл.

Збожжа

(*Варшава*)

Жыта (100 кілагр.)	41 — 50 зл.
Пшаніца „ „	53 — зл.
Ячмень бравровы	36 — 37 зл.
Ячмень крупяны	33 — 34 зл.
Авёс „ „	31 — 32 зл.

(*Віленшчына*)

Жыта (100 кілагр.)	42 — 43 зл.
Пшаніца „ „	50 — 51 зл.
Ячмень брав	33 — 34 зл.
Авёс „ „	36 — 35 зл.

РАЗВАЛ ГРАМАДЫ.

Пад уплывам Нацыянальнай Рады ўсё больш разваліваюцца гурткі Грамады.

Былыя грамадаўцы складаюць заявы, што кідаюць Грамаду і ўступаюць да Т-ва „Прасьвета. На імя старшыні Беларускае Нацыянальнае Рады п. Паўлюкевіча ўжо паступіла некалькі такіх заяваў:

Паважаны Пане Старшыня!

Прашу надрукаваць у Вашай паважанай газэце наступнае:

Пераканаўшыся ў тым, што Беларуская Селянска-Работніцкая Грамада ёсьць партыя комуністычная, у якую мяне ўцягнулі ашуканствам—я ня маючы нічога супольнага з комунізмам, гэтым даводжу да агульнага ведама, што выходжу з ліку сяброў гуртка Б. С. Р. Грамады ў м. Казлоўшчына, Слонімскага павету (партыйны білет мною зьнішчаны)

Адначасова складаю заяву да Беларускага Т-ва „Прасьвета", з просьбай залічыць мяне ў сябры Вензавецкага гуртка „Прасьветы", які нясе прасьвету ў нашыя цёмныя сялянскія хаты.

Заклікаю ўсіх чэсных грамадаўцаў, якія праканаліся ў ашуканстве Грамады, ачысьціць з сябе пляму, наложаную комуністычнай Грамадой на нас гурткоўцаў, выступіць з яе па майму прыкладу, парваць з ёю ўсялякую сувязь і еднацца каля гурткоў „Прасьветы" і каля нашай Беларускай Нацыянальнай Рады!

З пашанай

Сяргей Апанасік.

м. Сьвіслач, Ваўкавыскага пав.

Паважаны Пане Старшыня!

Прашу надрукаваць у Вашай паважанай газэце наступнае:

Пераканаўшыся ў тым, што партыя Беларуская Сялянска-Работніцкая Грамада, ёсьць партыя комуністычная, я ня маючы нічога супольнага з комунізмам, гэтым даводжу да агульнага ведама, што выходжу з ліку сяброў гуртка Грамады ў в. Вензаўцу, Дзятлаўскай гм. Наваградзкага павету. Партыйны білет № 79672 далучаю да гэтага пісьма.

Адначасна прашу залічыць мяне ў лік сяброў гуртка Т-ва „Прасьветы", які вядзе сваю працу ў нашай вёсцы Вензавец.

Заклікаю ўсіх чэсных грамадаўцаў зрабіць тое самае і выпісацца з Грамады.

Толькі еднаючыся каля Беларускай Нацыянальнай Рады, якая сапраўды бароніць нашых правоў, даб'емся мы лепшае долі.

Сяргей Гарбуня.

1. II. 1927 г.

Да гэтага пісьма далучаны партыйны грамадаўскі білет за № 7967г.

Паважаны Пане Старшыня!

Прашу надрукаваць у „Беларускім Слове" наступнае:

Пераканаўшыся ў тым, што Сялянска-Работніцкая Грамада ёсьць партыя комуністычная, каторая ашуканчымі абяцанкамі раздачы зямлі і інш. уцягвае ў свае гурткі беларускае сялянства.

Я нічога супольнага з комунізмам ня маючы выходжу са складу сяброў Грамады.

Адначасова з гэтым падаю заяву ў месцовы гурток „Прасьветы" з просьбай залічыць мяне ў яго сябры.

Уладзімір Чэрвоны.

м. Дзятлава.

Да ведама былых грамадаўцаў.

Да нас усьцяж паступаюць запытаньні сялян-грамадаўцаў, *як выпісацца з Грамады.* Часта здараецца, што камітэты гурткоў ня хочуць прымаць заяваў сваіх сяброў аб выхадзе з Грамады, а часта проста ашуківаюць несьвядомых грамадзян, кажучы, што хто раз запісаўся—дык ужо ня можа выпісацца.

Дзеля гэтага прапануем усім тым, хто праканаўся ў ашуканча-здрадніцкай працы пралетарска-комуністычнай Грамады і хоча разьвязацца з гэтай паскудай, перасылаць заявы аб гэтым з далучэньнем партыйнага білету проста да рэдакцыі „Беларускага Слова", як гэта зрабіў б грамадавец Гарбуня Сяргей, заява якога друкуецца вышэй

Усе прысланыя заявы будуць друкавацца ў газэце.

сваіх беларускіх таварышоў польскай дэфэнзыве. Вось што аб гэтым падае орган пілсудчыкаў „Głos Prawdy".

„Мы сьцьвярджаем катэгарычна, што пасол Ваяводзкі, маючы пасольскі мандат, праз доўгі час спаўняў функцыі платнага канфідэнта г. зв. дэфэнзывы. Што арганізатар Беларускага Народу (не „народу", а Грамады! Рэд.) пад лёзунгамі рэвалюцыі і агітуючы за ўвядзеньне ў нас „дыктатуры пралетарыяту, правадыр і інспіратар баявых соймавых выступленьняў, а таксама свайго клюбу, пераважна з беларусаў зложанага, як і Беларускага Народу, сярод якога цешыўся вялікімі ўплывамі (няпраўда! Рэд.) узяўся за разьведку аб беларускіх справах. Узяўся сьлядзіць за уплывамі Масквы ў гэтай галіне і данасіў уладам аб іх разьвіцьцю. Ваяводзкі ня толькі здаваў справаздачу аб гутарках з сваімі калегамі — беларускімі пасламі, ня толькі данасіў усё, што мог даведацца з гутарак з імі, ня толькі пісаў шырокія рапарты і рэфэраты аб адносінах сярод беларускага насяленьня і ў Беларускім пасольскім клюбе, але данасіў таксама і пэрсанальна, клеветаў на паасобных калегаў—паслоў. Аб некатарых, хто і сяньня зьяўляецца сябрамі яго клюбу, Ваяводзкі данасіў гэткія рэчы і факты, якія ў выпадку доказу ў судзе, цягнулі-б за сабой прыгаворы доўгатэрміновага цяжкага вастрогу. Як кожны правакатар, Ваяводзкі працаваў на два фронты—ў польскай дэфэнзыве і ў Г.П.У.".

Вось як выглядае саюзьнік Грамады! А тое, што грамадаўская рэптылія нічога не кажа аб Ваяводзкім, а маўчыць, нашае прыпушчэньне аб новых грамадаўска-энпэхоўскіх правакатарах, можа раптам аказацца фактам.

Новы Міністар Асьветы Добруцкі аб беларускім шкальніцтве.

Падчас сваей бытнасьці ў Вільні новы Міністар Асьветы гаворачы наагул аб школьных справах між іншым гэтак сказаў аб беларускім шкальніцтве.

— Вельмі важнаю і дражліваю ёсьць справа беларускага шкальніцтва.

У гэтай галіне мусіць прыйсьці вырazная зьмена Беларускае насяленьне мае права на навуку ў роднай мове. Аднак правядзеньне гэтага ў жыцьцё вымагае шмат часу і працы. Падгатаваўчая праца ўжо распачалася.

У галіне шкальніцтва сярэдняга трэба лічыцца з паважнымі бракамі, якія якраз сьцьвярдзіў я ў віленскай Беларускай Гімназіі. Аднак гэта не перашкаджае справе сярэдняга шкальніцтва Трэба прыняць пад увагу два мамэнты: з аднаго боку істотную і зусім справядлівую патрэбу насяленьня мець уласныя школы, з другога неабходнасьць утрымаць навуку на адпаведнай вышыні.

Спачатку школьная ўлада прыступіць да рэарганізацыі аднэй з беларускіх гімназій і паставіць яе на адпаведнай вышыні, — што павядзе за сабой наданьне ёй публічных правоў і паставіць нараўне з дзяржаўнымі польскімі школамі

Што тычыцца шкальніцва пачатковага, дык тут падставай будзе безстароннае высьненьне патрэбаў насяленьня. Былі гэтыя патрэбы ў свой час выказаны і павінны быць прыняты пад увагу. Ужо цяпер распачаліся працы над апрацоўкай праграмы і прыгатаваньнем падручнікаў для гэтых школаў. Разьвіцьцё беларускага шкальніцтва наступіць паступова, калі мы прымем пад увагу невялікую колькасьць утраквістычных школаў, ужо істнуючых.

Ад адміністрацыі.

Нашая газэта, пачынаючы ад лютага месяца будзе выходзіць акуратна раз у тыдзень у павялічаным разьмеры і з ілюстрацыямі.

Дзеля гэтага яшчэ раз прапануем усім падпішчыкам, не прыслаўшым дагэтуль падпіскі, паруліцца з прысылкай яе.

Падпісная плата на 3 месяцы выносіць замест 3 зл., як раней, толькі 2 злотых.

Адміністрацыя.

У. С. С. Р. Р.

Для усьмірэньня рабочых.

Калегіяй О. Г. П. У. вынясена пастанова аб павялічэньні кадра сваіх войскаў на 15 тысяч баявых адзінак (чалавек). Гэтая пастанова прынята з прычыны прадстаўленьня губэрнскіх і акружных ГПУ ў прамысловых раёнах аб неабходнасьці мець у сваім распараджэньні строга дысцыплінаваныя і стойкія воінскія часьці, каб хутка наводзіць парадак і спакой пры непарадках, у апошнія часы вельмі часта выкліканых рабочымі.

Упадак партыйнага ўплыву.

Комуніст Яраслаўскі на скліканай нарадзе сэкрэтароў павятовых камітэтаў Маскоўскай губерніі адзначыў, што па паступаючым матэрыялам у ЦИК з маскоўскай губэрнскай КК, дагледжываецца значны ўпадак партыйнага ўплыву на рабочыя сялянскія масы, дзякуючы чаму ўзмацняецца дзеяльнасьць антысавецкіх групіровак, выдзеляючых як у вясковыя, так і ў гарадзкія саветы сваіх прадстаўнікоў, якія тамуюць урадовыя пачынаньні і прычыняюцца да ўзросту палітычнае актыўнасьць тых пластоў насельніцтва, удзел каторых у савецкім будаўніцтве пакуль-што лічыцца перадчасным. Яраслаўскі запрапанаваў вучасьнікам нарады прыняць энэргічныя меры па пад'ёму партыйнай работы ў нізавых парткомах, асабліва сярод безпартыйных рабочых.

Правал комуністаў на выбарах да саветаў.

На перавыбарах у вясковыя саветы Беларусі выбрана комуністаў 10,5 працэнтаў, комсамольцаў 10 прац.

А трэба яшчэ зазначыць, што сялянства ўхілялася ад удзелу ў выбарах і галасавала толькі 46 працэнтаў выбаршчыкаў.

Уцякаюць з Комуністычнае Партыі.

На аднэй з апошніх комуністычных канфэрэнцыях Маскоўскае губэрніі—дакладчык кантрольнай камісіі паведаміў, што ў апошнія часы, апрача значнай колькасьці партыйцаў, выключаных з партыі за п'янства, нарушэньне дысцыпліны і інш. ёсьць значная колькасьць партыйцаў, якія добравольна выходзяць з партыі.

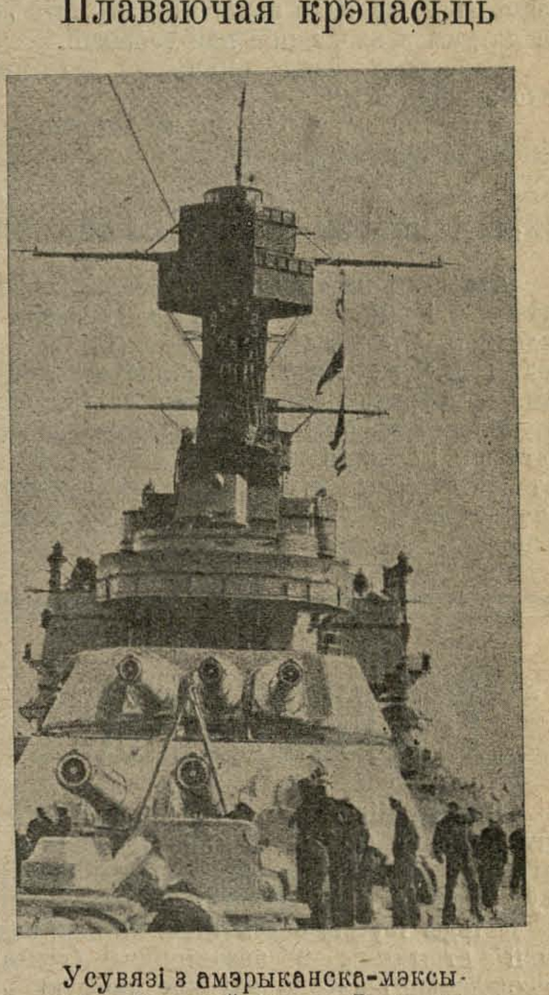
На думцы дакладчыка гэта тлумачыцца тым, што пры прыйме ў партыю мала зьвяртаецца ўвагі на сур'ёзнасьць рэкамендацыі.

Дакладчык, відаць не лічыў магчымым указаць на іншыя, больш сур'ёзныя і глыбокія прычыны.

Гандлююць гарэлкай.

Совнарком Р.С.Ф.С.Р. адхіліў просьбу архангельскага губвыканкома і госторга аб забароне продажы 40 — градуснай гарэлкі ў паўночных паветах губерніі, дзе алькаголь руйнуюча ўплывае на прамысловае насельніцтва з качуючых самаедаў.

Плаваючая крэпасьць

Усувязі з амэрыканска-мэксыканскім канфліктам, Амэрыка выслала ў мэксыканскія воды сваю вайсковаю флёту. Фатаграфія прадстаўляе палубу амэрыканскага карабля.

Конкурс на лаянку.

„Комсамольская Праўда" (N 247) паведамляе:

У аднэй са школаў гор. Крапоткіна група хлапцоў арганізавалі конкурс на лаянку.

Арганізацыя новых гурткоў „Прасьветы".

Арганізаваліся гурткі Беларускага Т-ва „Прасьвета" ў наступных вёсках:

в. Савалёўка, Жыдамлянскай гміны Гарадзенскага пав. памешканьне гуртка знаходзіцца ў хаце грамадзяніна Курышты

в. Рэўкі, Скідэльскай гміны, таго-ж павету — памешканьне ў хаце гр. Рыгора Майсюкевіча

Пры гуртках заложаны бібліятэкі.

Ахвяры Грамады.

Крывавая дэманстрацыя ў Косаве.

3 студня на рынку ў Косаве сабраўся натоўп з блізу 400 асоб Аднак ніхто на гэта не зьвяртаў увагі, бо быў рыначны дзень. Аднак скора над натоўпам паявіліся 3 вялікія штандары з рознымі комуністычнымі напісамі, як: „няхай жыве сусьветная рэвалюцыя“, няхай жыве комунізм“, „далоў з рэпрэсіямі“ і г. д.

Хутка ўфармаваўся цэлы паход і пачуліся антыдзяржаўныя крыкі.

Паліцыя спрабавала разагнаць паход. Аднак гэта не ўдалася і таўпа пачала закідываць паліцыю каменьнямі і палкамі.

Калі на заклік паліцыі разыйсьціся таўпа ізноў адказала градам каменьняў — быў зроблены залп у гару. Аднак гэта не памагло. Дэманстранты далей нападалі на паліцыю — тады быў зроблены другі залп — але па нападаючым.

На месцы аказалася 4 забітых і 7 раненых.

Сярод раненых знаходзяцца 3 сэкрэтары мейсцовых гуркоў Грамады; пры адным з іх знойдзены комуністычныя праклямацыі.

Устаноўлена, што ўсей акцыяй кіравалі агэнты Грамады Арыштавана 10 асоб; між арыштаванымі знаходзіцца сэкрэтар павятовага камітэту Грамады ў Косаве Букса.

Савецкія лятуны на польскай тэрыторыі.

Пад Луцкам неспадзявана апусьціўся 3 лютага савецкі аэраплян з двумя лятунамі. Ад самага пачатку вайсковая ўлада была пераканана, што гэта не выпадак. Сьцьверджана перадусім, што аэраплян знаходзіцца ў найлепшым парадку і ніякі дэфэкт у маторы не прымушаў апускацца

Абодва савецкія лятуны — афіцэры пад канвоем былі перавезяны да Варшавы і тут праслуханы.

Паказаньні савецкіх пілотаў аказаліся сэнсацыйнымі. Расейскія пілоты Тімошчук і Клем, абодва належалі да 21 п. п. ў Кіеве і адкрыта сказалі, што папросту ўцяклі на аэрапляне і аддаюцца дабравольна ў рукі польскае ўлады.

— „Напэўна будзем арыштаваны, але турма для нас будзе адпачынкам па страшным жыцьці ў Саўдэпіі“ — паказалі абодва дэзэртыра савецкае арміі. Пакуль што абодва лятуны знаходзяцца пад стражай.

Вайсковая ўлада яшчэ ня вырашыла, што зрабіць з імі.

Магчыма, што будуць як эміґранты карыстацць правам „азіля“.

Замах на гэн. Булак-Балаховіча.

Два гады назад бальшавікамі быў прыгатаваны і выкананы напад на гэнэрала Балаховіча. Але тым разам ахвярай паў яго брат ген. Язэп Балаховіч. Аднакжа комуністы не супакоіліся, імя Балаховіча для іх страшное. І вось пасьля нядаўняга забойства Пятлюры і Оскілкі, на гэтых днях быў прыгатаваны новы замах на гэн. Балаховіча. Але замах не ўдаўся—замахоўцаў арыштавалі.

Тутэйшая хроніка.

Прыезд Міністра Асьветы да Вільні. 5 лютага прыехаў да Вільні міністар асьветы Добруцкі, у той жа дзень міністар Добруцкі быў ў Беларускай гімназіі на візытацыі.

Метады таускія баламуцтвы. Нашай рэдакцыяй атрыманы 2 экзэмпляры (лацінкай і грамадзянкай) мэтадыстаўскае лістоўкі „Дух і Праўда“. На першай старонцы рысунак — двое старых людзей узіраюцца на пяцікапечную зьвязду, якая відаць прынясе ней кае шчасьце...

На апошняй старонцы карэспандэнцыя з інтэрнату пры.. Беларускай гімназіі ў Радашкавічах. Прычым аж некалькі разоў паўтараецца — наш (знача мэтадыстаўскі) інтэрнат.

Цікава хто гэта дапусьціў да таго, што мэтадысты захапілі ў свае рукі інтэрнат і баламуцяць нашую моладзь.

Адзначым, што галоўны сэкрэтар Грамады Максім Бурсэвіч — зьяўляецца мэтадыстаўскім духоўнікам і прапаведнікам.

Неяк усё гэта разам зьмяшчаецца — і комуністычная Грамада і мэтадызм.

Аканчальны прыгавор Найвышэйшага Суда у справе Базыльянскіх муроў. Найвышэйшы Суд вынес аканчальны прыгавар у справе Базыльянскіх муроў.

Справа вырашана на карысьць скарбу, а прэтэнсіі праваслаўнай кансысторыі ў Вільні адкінуты.

Прысуд над ксяндзом Гадлеўскім зацьверджаны 18 студня Найвышэйшы Суд зацьвердзіў прыгавор над ксяндзом Гадлеўскім. Такім чынам кс. Гадлеўскаму прыдзецца адбыць кару 2-х гадоў крэпасьці.

Даход Віленскага магістрату. У бюджэце на 1927—8 гады чысты даход ад электрычнай станцыі аблічаны ў суме 984510 зл, ад водаправоду — 169640 зл., каналізацыі — 125919 зл., бойні — 323806 зл., гарадзкога кіна-тэатру — 33800 зл., і ад гарадзкое аптэкі — 8100 зл.

Кавокал арыштаў. У сувязі з арыштамі сяброў Беларускае Сялянска-Работніцкае Грамады сьледзтва вядзецца ўсіленным тэмпам пад наглядам самаго міністра справядлівасьці. Вялікая колькасьць рэчавых доказаў і інш. докумэнтаў не дае магчымасьці скончыць сьледзтва раней паловы сакавіка. Пасьля гэтага тэрміну магчыма звальненьне арыштаваных.

Барацьба з жабрацтвам У мінулы чэцьвер у адзеле працы і грамадзкае апекі адбылася канфэрэнцыя ў справе барацьбы з жабрацтвам.

Была гэта першая канфэрэнцыя для барацьбы з жабрацтвам.

Пастаноўлена сабраць статыстычныя даныя што дасьць магчымасьць прыняць нейкія сродкі проці жабрацтва.

Жабрацтва хіба нідзе так не выяўляецца як у Вільні, асабліва па суботам. Некаторым магазынам здаралася ў адзін суботні дзень абдзяліць да 500 жабракоў.

Пісьмы у Рэдакцыю.

Паважаны Пане Рэдактар!

Будзьце ласкавы зьмясьціць гэтых некалькі радкоў.

У органе Сялянскага Саюзу „Сялянскай Ніве“ ў N 12 зьмешчана ананімная заметка ў гдзе мяне, як кіраўніка пэўнай групы ставяць у дву лінію з нядаўна выкрытай працай правакатара Ваяводзкага. Усім вядома, што Бел. Нац. Рада, на чале якой я стаю — была выбрана Зьездам Заходняй Беларусі і ніхто ніколі гэткіх дзікіх закідаў ані Радзе, ані мне асабіста не рабіў. Праўда лідэр Сельсаюзу пасол Рагуля некалькі месяцаў таму дапусьціўся з Соймавай трыбуны ілжы проціў мяне, якую я ў „Kurjerze Wileńskim“ зьбіў, бросіўшы абвінавачваньне паслу Рагулэ ў ілжы. Пасол Рагуля гэтае мае абвінавачваньне праглынуў, не знайшоўшы ў сабе для адказу даволі пасольскага гонару. Цяперака орган Сельсаюзу мяне абразіў. Заяўляючы, што нават самы намёк на маю дэфэнзыўную нібыта працу зьяўляецца ілжой, гнюснай ябедай і подласьцю, віну, за гэтае я складаю не на зіцрэдактара „Сял. Нівы“ нейкага Мацкевіча, які нават у Вільні ня жыве, а выключна на правадыра — Сельсаюза пасла Ярэміча, які кіруе сваім гэтым органам. Пэрсанальна заяўляю,— што гэты паступак пасла Ярэміча я лічу гнюснай ілжою, подласьцю.

А не маючы магчымасьці пацягнуць пасла Ярэміча да судовай адказнасьці, бо ён па прыкладу свайго б. вучыцеля і патрона Луцкевіча, хаваецца за плечы свайго зіцрэдактара, публічна называю гэты ягоны агідны пaступак—подласьцю.

А. Паўлюкевіч.

Паважаны Пане Рэдактар!

Не адмоўце зьмясьціць у Вашай паважанай газэце наступнае: Добра не памятую ў якім нумары газэты „Наша Справа“ была надрукована аба мне паскудная, правакацыйная брахня, што нібы я прысвоіх чужыя грошы і ўцёк да Літвы. Усім добра ведама, што „грамадаўцы“, каб пазбавіць уплыву сярод беларускага сялянства сваіх палітычных праціўнікаў, ня толькі абліваюць іх брудам, але нават і пагражаюць „вывесьці ў расход“. Так сталася і са мной. Ніякіх надужыцьцяў я не зрабіў. У Літву таксама я не ўцекаў, бо ўсім добра ведамы мае адносіны да Літвы, яшчэ калісь у адносінах да арганізацыяў беларускіх, робленых праз тых жа самых грамадаўцаў у 1920—21 г. за літоўскія грошы

На граніцы Літоўскай нас прыпадкова апынілася трох у справах гандлёвых. З прычыны вялікага туману мы заблукаліся і трапілі на Літоўскую пагранічную стражу, каторая нас двох арыштавала а трэці ўцёк. У Літве нас „бадалі“ 12 дзен, а пасьля перадалі на польскую граніцу ў рукі стражы пагранічнай. За час маёй неспадзяванай асутнасьці мае ворагі — грамадаўцы і пастараліся мяне ўжо пахаваць, бо яны спадзяваліся маёй згубы ў Літве, за тое, што я калісь выступаў проціў іх — быўшых літвафілаў а цяперака грамадаўцаў. Далей, як кажуць „каму што баліць, той аб тым і гаворыць“, так і грамадаўцы. Як яны служаць Менскаму Г.П.У. і атрымліваюць адтуль грошы, на якія пакуплялі сабе „нерухамасьці“, дык ім дэфэнзыва ўсюды і ў кожным здаецца. Яны па свайму інтэрнацыянальнаму дэфэнзыўнаму паняцьцю, ніколі недапускаюць, што ёсьць беларусы-нацыяналісты, якія незнаёмы з жаднымі дэфэнзывамі і з больлю ў сэрцы толькі ўзіраюцца, як яны прарабляюць „экспэрымэнты“ з цёмным беларускім сялянствам. У 1920—21 г.г. гэтыя „Грамадзяне“ цягнулі селяніна беларуса ў „беларускія арганізацыі“ за літоўскія грошы, пхалі ў паўстаньне проціў Польшчы за Літву! Каторыя ім тады паверылі — згнілі ў вастрозе, а некаторыя дагніваюць.

Цяперака... знайшлі лепшага купца — ССРР, каторы даражэй плаціць; і от, парабіўшыся з быўшых паштальёнаў (пасол Волошын), быўшых чыноўнікаў“ з салдацкіх пісароў“ (грамадаўскі дзеяч Якімовіч) вучыцелямі“ і г. д. запеялі старую песьню на... інтэрнацыянальны лад. Бо-ж ведама! Даляры Усемагутныя даляры!... А беларускі селянін верыць, чакае абяцанай зямлі, „раю“ — а даюць селяніну толькі... ў пяты гумаю. А гэтым „дзеячам“, каб што! Прыпасьлі „nieruchomość“, круцяць далей, „машынка працуе, Савет манэту гоніць“.

Пачакаем канца. За ўсю брахню, па майму адрэсу, я адначасова з гэтым складаю скаргу да суда, але калі і гэтае не паможа, бо-ж ведама, што „комсамольцы“ ў Бога ня вераць, прысягнуць за бутэльку гарэлкі, тады даводжу да ведама грамадзянства. што на брахню іх буду рэагаваць паводле свайго асабістага выбару.

Я. Шурпа.

Горадня, 30-I-27 г.

Выпіска з пратаколу аб'еднанага паседжаньня Ураду Т-ва „Беларуская Хатка у Вільні“ і прэзыдыума Т-ва „Прасьвета.“

Прызнаць неабходным поўнае аб'еднаньня і супольнасьць культурна-прасьветнай працы, з якой мэтай стварыць культурна-асьветную калегію ў складзе старшыні Ураду „Прасьветы“ А. Якімовіча, і ад „Белар. Хаткі“ — Б. Друцкага-Падбярэскага і Т. Вернікоўскага.

Зараз-жа прыступіць да арганізацыі:

1) І-й Беларускай фундамэнтальнай публічнай бібліятэкі—чытальні ў Вільні.

2) Сталага аб'езднага Беларускага мастацкага тэатру.

3) З прычыны страшэнна—цяжкага матэрыяльнага палажэньня Беларускіх Гімназіяў, у меру магчымасьці аказаць матэрыяльную дапамогу памесячнымі субсыдыямі. З мэтай высьненьня на месцы неабходных патрэбаў гімназіяў, дэлегаваць старшыню Т-ва „Прасьвета“ п. А. Якімовіча перадусім у Клецак і Навагрудак.

4) Пашырыць акцыю арганізацыі бібліятэчак пры гуртках Т-ва „Прасьвета“, павялічыўшы ужо заложаныя бібліятэкі ў: Ушы, Дунайчыцах, Вензаўцу, Казлоўшчыне, Тучы, В. Карацку, Лявонавічах, Клецку, і высылаючы кнігі ў іншыя істнуючыя гурткі, а такжа ў новаадчыненыя—ў Лідзе, Баранавічах, вёсках Рэўкі і Савалёўка, Горадзенск пав. в. Медвінавічы і Геракоўшчына Слонімск. пав. і ў м. Скідэлі.

5) Арганізацыю беларускага аркестру даручыць сябру „Б. Хаткі“ п. Я. Васілеўскаму.

6) Прыступіць да выданьня ілюстраванага літэратурна-мастацкага і навуковага месячніка журналу, з якой мэтай запрасіць да супрацоуніцтва месцовыя а таксама і спасярод эмігрантаў—беларусаў мастацкія, літэратурныя і навуковыя сілы.

7) Па меры магчымасьці прыступіць да выданьня выпраданых ужо кніжак, а такжа новых твораў і школьных падручнікаў.

Вільня, 7 лютага 1927 г.

Жыцьце провінцыі.

БЕЛАРУСКАЯ ІНТЭЛІГЭНЦЫЯ І „ГРАМАДА“.

(*Горадня*).

Спачатку шмат з безпрацоўнай беларускай інтэлігэнцыі цікавілася працаю — „Грамады“, бо ведама свой да свайго горнецца — „Беларуская Грамада“! Кожны сьвядомы беларус лічыць, што трэба памагчы сваёй нацыянальнай адраджэнчай справе, ну і пайшлі ў Грамаду. Думалі, што арганізуецца беларускі тэатр, будзе неякая помач для беларускага прытулку, пачнуць друкавацца беларускія кніжкі і г. д. Кожны інтэлігэнт ішоў з шчырым сэрцам, каб прынясьці карысьць беларускай справе. Так было і ў Горадні. Двох ведамых беларускіх інтэлігэнтаў пайшлі, каб паразумецца адносна культурнай працы, да Горадзенскага Павятовага Камітэту. Але там іх спаткала вялікая неспадзянка.

На прапазыцыю п. Н., каб Грамада арганізавала беларускі нацыянальны тэатр у Горадні, старшыня камітэту М. Якімовіч адказаў: „мы не шавіністы беларусы, а сацыялісты, нашая ідэя агульная, а не вузка нацыянальная, трэба на гэтую справу глыбей глядзець“ і г. д.

— А чаму вы не паможаце беларускім дзеткам у прытулку — запытаў п. Н.

— Мы „абязаны“ памагаць перадусім палітычным вязьням — адказаў старшыня.

— І гэта добра, і вязьням трэба памагаць, але як арганізацыя носіць назву беларускай, то вы, паночкі, перадусім мусіце дбаць аб беларусах і беларускасьці—дадаў п. Н.

— Скажыце товарищам, что у нас ідэя соціалістычная інтэрнаціональная — паясьніў пан сэкрэтар — Паддубік.

— Дык нашто ж вы ужываеце назву беларускую! — Абураны запытаў п. Н.

— Таму, што працуем сярод беларусаў!.. адказаў ім старшыня·

— Ага! значыцца вы іх папросту дурачыце? — паясьніў п. Н. Ну дык вось што. Я трэбую, каб вы зьнялі вывеску з назвай „беларускі камітэт“: дадаў п. Н., бо як не, то мы... самі здымем!

— Што, гэта! Белы тэррор! Дэфэнзыва! Гані іх у шыю! — пачулася з усіх куткоў Камітэту.

— Як? Нас гнаць!? Нас, беларусаў (з п. Н. быў яшчэ п. З.). Дык маеце! і кій падняўшыся да сталяваньня ў руцэ п. Н. са сьвістам апусьціўся ў кірунку галавы п. „старшыні“, але толькі папаў па чарнільніцы, но галава ў бок схілілася..

Фінал гэтае праўдзівае гісторыі быў такі. „Адважныя“ у сваей газэце „Справе“ інтэрнацыяналісты паўцякалі, а на полю бойкі засталіся толькі пабітыя чарнільніцы, ну і трохі па вакну папала...

Воўк.

СЬВЯТА НАШЫХ ДЗЕТАК

(*в. Уша, Красносельскай гм*)

22 студня с. г. была арганізавана ёлка для вучняў тутэйшае школы. Усю працу ўзяла на сябе тутэйшая вучыцелька, которая сабрала грошы на ёлку. Частку грошы сабралі сярод вучняў, 5 злотых ахвяраваў бацюшка Імшэньнік, а рэшту вучыцелька далажыла з сваіх. Так што на цукеркі і гарэхі хапіла.

На самай урачыстасьці былі прысутныя бацюшка Віктар Вошчэнка, бацюшка Імшэньнік, тутэйшыя гмінныя ўраднікі, бацькі дзяцей, шмат маладых хлапцоў і дзяўчат, вучыцелька суседняе Карсаковічаўскае школы, прадстаўнікі мясцовага гуртка „Прасьвета“ М. Усьціновіч і М. Мяцеліцаі і шмат іншых гасьцей.

А 5 гадзіне ўвечары на ёлцы былі запалены вагні і ўрачыстасьць распачалася. Пачалі дэклямаваць вершы. Вучань Базыль Камар прадэклямаваў некалькі беларускіх вершыкаў. Трэба было бачыць з якой цікавасьцю і захопленьнем прысутныя праслухалі гэтыя вершыкі. Некаторыя з сялян дзякавалі як вучыцельцы, так і Камару і прымусілі яго па некалькі разоў паўтараць вершы „Адлёт жураvоў“ і „Зіма“.

А потым ізноў наперамен, то скакалі, то сьпявалі, то дэклямавалі.

Падчас раздачы гасьцінцаў вучыцелька прамовіла пабеларуску да бацькоў, падчырківаючы, што нядобра робяць тыя з іх, каторыя замест таго, каб даць 20 грошы на ёлку адзін раз на год, даюць дзецям піць гарэлку, як самі п'юць.

За працу на карысьць нашую і добрыя адносіны вучыцелькі—ад імя гуртка „Прасьветы“ ў Ушы — вялікі дзякуй! Дзякуем такжа айцу Іоану Імшэньніку, які таксама прычыніўся да гэтага сьвяткаваньня.

Старшыня гуртка „Прасьвета„ ў Ушы

М. Усьціновіч.

Паштовая скрынка.

Маеўскаму К. — усе Вашыя ўвагі прымаем да ведама. Па прысланым адрэсам газэту вышлем. колькасьць высыланых Вам экзэмпляраў павялічываем.

М. Усьціновічу — Вашую карэспандэнцыю зьмяшчаем.

Плаўсюк В. — „Беларускае Слова“ ў патрэбнай колькасьці будзе Вам высылацца, падробнасьці даведаецеся ад нашага прадстаўніка асабіста.

Піваварчык — як будзеце прысылаць нам карэспандэнцыі, дык „Белар. Слова“ будзем высылаць бясплатна.

Воўк — з матэр'ялу карыстаем.

М. Р. з Едаў — Ваш верш да друку не падходзіць. Прысылайце лепш карэспандэнцыі.

Паўлюк А. — з Радашковічаў — адказ пасылаем поштай.

Горадзенскаму Павятоваму Камітэту Грамады — ў адказ на вашую пісульку ад 27-І. № 25, паведамляем, што за вашыя хуліганска-басяцкія выбрыкі адказ адтрымаеце ў самым хуткім часе.

Дуля з Радашковіч — эх ты дуля, дуля! Дуля была. дуля ёсьць, дуляй і памрэш! А свае правакацыйныя „карэспандэнцыі“ кінь пісаць, бо як атрымаеш па гэтай сваёй дулі, дык станеш бядуляй

У. Г. — з прысланага карыстаем.

Х.П. — з Ліды — Вашая карэспандэныя хаця вельмі характэрная, але паданыя факты ня могуць быць акрэсьляны, як довад безбожжа, бо гр. Ч. і Ж. усё ж такі ў царквэ былі, а праўдзівыя бязбожнікі ў царкву ніколі ня пойдуць.

Рэдакцыя „Богословія“ — патрэбных №№ даслаць ня можам, бо не засталося, Просім прыслаць у абмен сваю часопісь.

Чэрнагрэбель — палітычным вязьням „Беларускае Слова“ высылаецца бязплатна.

Томка Янка — адрэс мяняем.

Кавалёнак Антон, Дзун Пётра, Салей Кл., Краўцэвіч Язэп, Ціхук Ал., — газэту высылаем.

Белаіц Сяргей, Чэрэпок П., Баркет Міхась, Хоха Янка, Гірын Мечыслаў, Катковіч Аляксей, Мычко Раман, Крачкоўскі Пётра, Мірук Гэрасім, Сьвірыда Язэп, Грынько Мікола, Дуцчыц Грыгор. Путрымовіч Антон, Буська Філарэт, Зантовіч Алесь, Кузьміч Максім. Манкевіч Уладзімер, Трыбуць Мікола, Будзька Базыль, Данісэвіч Язэп, Буркун Пракоп — пробныя N.N „Беларускага Слова“ будуць высылацца праз увесь месяц люты.

Атрымана: ад Шастака Лявона і Сіцькі Гальяша на 2 зл., ад Панкрэтовіча Язэпа і Труцькі П., па 1 зл., ад Альбава Уладзімэра 2 зл. 50 гр.

Ходзяць чуткі...

Што Макар Кравец заместа свайго простага занятку паводле спэцыяльнасьці (краўцоўства з чужых лахманоў сваіх сурдутаў) зноў за „прылічнейшее возмагражденіе“ зьменавіхнуўся, апыніўшыся адразу з грамадаўскай „Маланкі“ у сельсаюзьніцкім сьвістку

Што „Narodny Zwon“ скупляе старыя клішы (фатаграфіі) для зьмяшчэньня на сваіх шпальтах, бо зайдросьціць і ілюстрацыям „Беларускага Слова“

Што ўсе быўшыя людзі на чале з Манькай—Татунькай заснавалі Беларускае Т-ва барацьбы з алькаголем.

Што ашуканыя гурткоўцы — грамадаўцы падалі ў суд на сваіх павадыроў, трэбуючы звароту сяброўскіх складак.

Што братні літоўскі народ „безінтэрэсоўна“ ахвяраваў і другую палову друкарні сваім каханым сельсаюзьнікам.

Што пасол Індык—Ерамеіч за сваю пасольскую пэнсію(?) купляе сабе новы трохпаверхны дом.

Адказны Рэдактар Т. Вернікоўскі. Друк. Пасьпешная, Вільня Біскупья 12. Выдавец Бел. Нацыянальная Рада.